

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԻ

ՆՐԱՄԱՆ

թիվ 39-Ը

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԻ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 18-Ի ԹԻՎ 19-Լ ՀՐԱՄԱՆՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի «Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության կանոնադրությունը հաստատելու մասին» թիվ 751-Լ որոշմամբ հաստատված հավելվածի 20-րդ կետի 8-րդ ենթակետով՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ՝

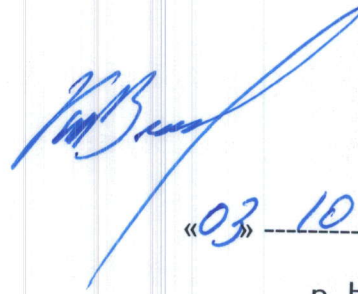
1. Հաստատել Ընտրությունների ժամանակ ոստիկանության գործողությունների ուղեցույցը՝ համաձայն հավելվածի:
2. ՀՀ ոստիկանության հասարակական անվտանգության ապահովման գլխավոր վարչության պետին՝ կատարել տպագրման ենթակա Ընտրությունների ժամանակ ոստիկանության գործողությունների ուղեցույցի անհրաժեշտ քանակի հաշվարկ և հայտը ներկայացնել ՀՀ ոստիկանության տնտեսական վարչություն:

3. ՀՀ ոստիկանության տնտեսական վարչության պետին՝ ապահովել Ընտրությունների ժամանակ ոստիկանության գործողությունների ուղեցույցի անհրաժեշտ քանակի տպագրությունը:

4. Ուժը կորցրած ճանաչել Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության պետի 2021 թվականի մայիսի 18-ի «Ընտրությունների ժամանակ ոստիկանության գործողությունների ուղեցույցը հաստատելու մասին» թիվ 19-Լ հրամանը:

5. Սույն հրամանի կատարման նկատմամբ հսկողությունը հանձնարարել ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալ, ոստիկանության գնդապետ Ա.Ֆիդանյանին:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԵՆԵՐԱԼ-ՄԱՅՈՐ

Վ. ՂԱԶԱՐՅԱՆ

«03» 10 2022թ.

ք. Երևան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԵՐԵՎԱՆ 2022

ՈՒ Ղ Ե Ց ՈՒ Յ Ց

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Ընտրությունների ժամանակ ոստիկանության գործողությունների ուղեցույցի (այսուհետ՝ ուղեցույց) նպատակն է ընտրական տեղամասեր գործուղվող և հասարակական կարգը պահպանող ոստիկանության ծառայողների հիմնական լիազորությունների, ինչպես նաև ընտրական հանձնաժողովների հետ փոխգործակցության կարգի հիմունքների պարզաբանումը:
2. Ընտրությունների ժամանակ ոստիկանության գործողությունների իրավական հիմքն են կազմում «Սահմանադրությունը, «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքը (այսուհետ՝ «ՀՀ ընտրական օրենսգիրք»), «Ոստիկանության մասին» օրենքը, «ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԸՀ) որոշումները և այլ իրավական ակտեր:
3. Ուղեցույցին կցված են ընտրական իրավունքի ոլորտին վերաբերող՝ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքով նախատեսված իրավախախտումները, ՀՀ քրեական օրենսգրքով սահմանված հանցագործությունները, ՀՀ ոստիկանության կենտրոնական ապարատում ստեղծվող Օպերատիվ շտաբի խմբերի գործառույթները և ընտրական տեղամասերում ծառայության նշանակված, ինչպես նաև ոստիկանության ուղեկցող վերակարգերի ավագներին տրվող Ծառայողական գրքույկը:

**2. ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ԵՎ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ**

4. Ոստիկանության կենտրոնական և տարածքային մարմինները, դրանց ծառայություններն ու ստորաբաժանումները պարտավոր են ապահովել ընտրությունների անցկացման բնականոն ընթացքը, ընտրական հանձնաժողովների ու դրանց անդամների անկաշկանդ գործունեությունը: Ոստիկանությունն ընտրությունների հետ կապված միջոցառումներում ապահովում է պատշաճ կարգ ու կանոն, ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջով աջակցում հանձնաժողովներին, ապահովում է ընտրական փաստաթղթերի անվտանգ տեղափոխումն ու դրանց պահպանումն ընտրական հանձնաժողովներում (ՀՀ ԸՕ 55-րդ հոդված):

5. Ընտրական հանձնաժողովների հետ փոխհամագործակցությունն ապահովելու, ընտրություններին ներգրավված ոստիկանության ծառայողների գործողությունները համակարգելու նպատակով ՀՀ ոստիկանությունում և ոստիկանության տարածքային մարմիններում ձևավորվում են Օպերատիվ շտաբներ, մշակվում և հաստատվում են միջոցառումների պլաններ:

ՀՀ ոստիկանության կենտրոնական ապարատում ստեղծվող Օպերատիվ շտաբի խմբերի գործառույթները կցվում են սույն ուղեցույցին:

**3. ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԵՐ ԳՈՐԾՈՒՂՎՈՂ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

6. Ընտրությունների ընթացքում պատշաճ հասարակական կարգ և անվտանգություն ապահովելու նպատակով ոստիկանության տարածքային մարմիններում ձևավորվում են ոստիկանության հետևյալ վերակարգերը՝

1) **պահակետ** - վայր կամ տարածքի մաս, որտեղ ոստիկանության ծառայողներն իրականացնում են հասարակական կարգի պահպանությանն ուղղված՝ իրենց վրա դրված

պարտականությունները: Պահակետը նշանակվում է այն վայրում, որտեղ անհրաժեշտ է ծառայողի մշտական ներկայությունը:

2) **պարեկային խումբ** - հասարակական կարգի պահպանության գործընթացում ներգրավված ոստիկանության կարգախումբ՝ բաղկացած երկու և ավելի պարեկներից, որոնք սահմանված երթուղիներում (տարածքներում), միասնական ղեկավարման ներքո իրականացնում են համալիր գործառույթներ:

3) **օպերատիվ խումբ** - ոստիկանության տարբեր ստորաբաժանումների ծառայողներից ձևավորված խումբ, որն արագ ժամանում է հնարավոր իրավախախտման վայր, ստուգում իրավախախտման համապատասխանությունը իրականությանը կամ իրականացնում է օրենքով նախատեսված անհետաձգելի միջոցառումներ:

4) **ուղեկցող խումբ** - ոստիկանության մեկից ավելի ծառայողներից կազմված, զինված վերակարգ, որն օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում պարեկային ավտոմեքենայով ընթացքի ժամանակ ապահովում է տրանսպորտային միջոցի կամ շարասյան երթևեկության անվտանգությունը:

5) **պահեստային խումբ** - ոստիկանության տարածքային մարմինների պետերի ենթակայության տակ գործող՝ ոստիկանության ծառայողներից ձևավորված խումբ, որը նախատեսված է օպերատիվ իրավիճակի բարդացման դեպքում, հատուկ առաջադրանքներ կատարելու և ծառայության մեջ ընդգրկված ուժերին աջակցելու համար:

7. Ոստիկանության ծառայությունն ընտրական տեղամասերում սկսվում է քվեարկության նախորդ օրը: Տարածքային ընտրական հանձնաժողովից ընտրական փաստաթղթերը ընտրական տեղամասեր տեղափոխելիս ոստիկանության ծառայողները ոստիկանության մեքենայով ապահովում են ուղեկցումը:

8. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը չիրկիզվող պահարանը փակում և փակման մասը թղթով սոսնձում է: Սոսնձված թղթի վրա ստորագրում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը, հանձնաժողովի մյուս անդամները և վստահված անձինք ևս կարող են ստորագրել սոսնձված թղթի վրա (ՀՀ ԿԸՀ 17.06.2016թ. N 38-Ն որոշում):

9. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը չհրկիզվող պահարանը հանձնում է պահպանման ոստիկանության ծառայողներին, իսկ քվեարկության օրը, ստուգելով չհրկիզվող պահարանին սուսնձված թղթի ամբողջականությունը, ոստիկանության ծառայողներից ընդունում է չհրկիզվող պահարանը: Չհրկիզվող պահարանը պահպանության հանձնելու և ոստիկանության ծառայողներից ընդունելու վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում (ՀՀ ԿԸՀ 17.06.2016թ. N 38-Ն որոշում):

10. Չհրկիզվող պահարանի պահպանությունն իրականացվում է զենքով: Չհրկիզվող պահարանի պահպանության և փակման մասին սուսնձված թղթի ամբողջականության համար պատասխանատվությունը կրում է այն ընդունած ոստիկանության ծառայողը:

11. Ընտրական տեղամասում ծառայության նշանակված ոստիկանության վերակարգի, ինչպես նաև ընտրական փաստաթղթեր տեղափոխող մեքենային ուղեկցող վերակարգի ավագներին տրվում է ընտրական տեղամասի համարով և վերակարգում ընդգրկված ծառայողների անվան և ազգանվան նշումով Ծառայողական գրքույկ: Ընտրությունների ավարտից հետո տարածքային մարմնի պետի մակագրությամբ Ծառայողական գրքույկը հանձնվում է տարածքային ստորաբաժանման քարտուղարություն:

12. Քվեարկության օրը ընտրական տեղամասում ծառայության նշանակված վերակարգի ավագը ժամը 07:00-ին ներկայանում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, որի մասին գրառում է կատարում Ծառայողական գրքույկի «Նշումներ» սյունակում:

13. Ոստիկանության ծառայողները չեն կարող քվեարկության օրը գտնվել քվեարկության սենյակում: Նրանք կարող են մտնել քվեարկության սենյակ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջով և թույլտվությամբ (բացի քվեարկությանը մասնակցելու նպատակով սենյակ մտնելու դեպքի):

14. Ոստիկանության ծառայողներն առանց հանձնաժողովի նախագահի թույլտվության քվեարկության սենյակ մուտք են գործում, եթե այնտեղ հանցագործություն կատարվելու կամ կատարված լինելու մասին առկա են բավարար տվյալներ: Հանցագործության կատարման մեջ կասկածվող անձը բերվում է ոստիկանության վերակարգին հատկացված

սենյակ, ըստ անհրաժեշտության՝ կիրառելով նրա անհնազանդության (դիմադրության) աստիճանին համարժեք ուժ: Ոստիկանության ծառայողը կատարվածի մասին անմիջապես հայտնում է ոստիկանության տարածքային բաժին և պահանջում օպերատիվ խումբ:

15. Ընտրական տեղամասերում ծառայություն իրականացնող ոստիկանության ծառայողների ընտրությունների վերաբերյալ անձանց խորհրդատվություն չեն տրամադրում, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նրանց ուղեկցում են հանձնաժողովի նախագահի մոտ:

16. Արգելվում է քվեարկության օրը տեղամասային կենտրոնին հարող տարածքում մինչև 50 մետր շառավղով խմբերով հավաքվելը, տեղամասային կենտրոնի մուտքին հարող տարածքում մեքենաների կուտակումը: Սույն պահանջների կատարումը, ինչպես նաև այդ տարածքում հասարակական կարգի պահպանումն ապահովում են տեղամասային կենտրոնում ծառայություն իրականացնող ոստիկանության ծառայողները՝ անկախ ընտրական հանձնաժողովի պահանջից (ՀՀ ԸՕ 22-րդ հոդված 3-րդ մաս):

Նշված տարածքում անձանց կամ մեքենաների կուտակումներ նկատելու կամ այդ մասին հանձնաժողովի նախագահից տեղեկանալու դեպքում, ոստիկանության ծառայողները մոտենում են հավաքված անձանց (մեքենաների վարորդներին): Ըստ անհրաժեշտության՝ վարորդներն իրենց մեքենաների մոտ հրավիրվում են բարձրախոսներով (առկայության դեպքում), ինչպես նաև նրանց զանգահարելով՝ ըստ Ճանապարհային ոստիկանության տվյալների շտեմարանում առկա հեռախոսահամարների:

Ոստիկանության ծառայողներն անձանց իրազեկում են ՀՀ ընտրական օրենսգրքի 22-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված սահմանափակման մասին և պահանջում հեռանալ տվյալ տարածքից (հեռացնել մեքենաները): Նշված պահանջը չկատարելու դեպքում ոստիկանության ծառայողները կուտակված անձանց (մեքենաների վարորդներին) նախազգուշացնում են Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 182-րդ հոդվածով նախատեսված՝ ոստիկանության ծառայողի օրինական պահանջը չկատարելու համար սահմանված վարչական պատասխանատվության մասին և կապի հնարավոր միջոցներով այդ մասին անմիջապես տեղեկացնում ոստիկանության

տարածքային բաժին՝ պահանջելով ոստիկանության վերակարգ, որի օգնությամբ կուտակված անձինք կամ մեքենաները հեռացվում են տվյալ տարածքից: Եթե որոշ անձինք խոչընդոտում են ոստիկանության ծառայողների գործողություններին և շարունակում չկատարել ներկայացված օրինական պահանջը, ապա ոստիկանության ծառայողները զգուշացնում են «Ոստիկանության մասին» օրենքով սահմանված հիմքերով և կարգով համաչափ ուժ գործադրելու իրենց լիազորության մասին և հավաքված անձանց (մեքենաների վարորդներին) բավարար ժամանակ տրամադրում հեռանալու համար, որի լրանալուց հետո հավաքված անձինք կամ մեքենաները հարկադրաբար հեռացվում են տվյալ տարածքից, իսկ ոստիկանության ծառայողի օրինական պահանջը չկատարած անձանց նկատմամբ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 182-րդ հոդվածի հատկանիշներով և 254-255-րդ հոդվածներով սահմանված կարգով կազմվում են վարչական իրավախախտման վերաբերյալ արձանագրություններ: Եթե արձանագրություն կազմելը տեղում հնարավոր չէ, ապա խախտողը ոստիկանության ծառայողի կողմից կարող է բերվել ոստիկանություն՝ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 258-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

17. Արգելվում է տեղամասային կենտրոն զենք, զինամթերքով մուտք գործելը (ՀՀ ԸՕ 65-րդ հոդված 3-րդ մաս):

Ոստիկանության ծառայողը, նկատելով տեղամասային կենտրոն ցուցադրաբար զենքով մուտք գործելու փորձ կատարող կամ տեղամասում գտնվող անձի, կամ այդ մասին հանձնաժողովի նախագահից հաղորդում ստանալու դեպքում, անմիջապես մոտենում, պատշաճ ներկայանում է և միջոցներ է ձեռնարկում հանցանք կատարելու մեջ կասկածվող անձին ոստիկանության վերակարգին հատկացված սենյակ բերելու ուղղությամբ, անմիջապես հայտնում ոստիկանության տարածքային բաժին՝ պահանջելով օպերատիվ խումբ: Մինչև օպերատիվ խմբի ժամանելը պարզում է անձի ինքնությունը և զենքի պատկանելությունը:

Օպերատիվ խումբը ՀՀ քրեական օրենսգրքի 224-րդ, 334-րդ և 335-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցագործություններ կատարելու կասկածանքի բավարար հիմքերի առկայության դեպքում անձին բերում են ոստիկանության բաժին, իսկ անմիջականորեն

ծագած կասկածի հիման վրա՝ նաև ձերբակալում իրավախախտին (<< քրեական դատավարության օրենսգրքի 109-րդ հոդված):

18. Չինժառայողները, ազգային անվտանգության և ոստիկանության զորքերում ծառայողները տեղամասային կենտրոն մուտք են գործում ոչ շարային կարգով, առանց զենքի, զինամթերքի: Քվեարկության բնականոն ընթացքի վտանգման դեպքում տեղամասային կենտրոն զենքով մուտք գործել կարող են միայն ոստիկանության ծառայողները՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի թույլտվությամբ՝ մինչև դրա անհրաժեշտությունը վերանալը (<< ԸՕ 65-րդ հոդված 4-րդ մաս): Ձենք կրող ոստիկանության ծառայողը պարտավոր է ցուցաբերել առավել զսպվածություն, քաղաքակիրթ, վայելուչ և հարգալից լինել քաղաքացիների նկատմամբ:

19. Եթե քվեարկության սենյակում գտնվող ընտրողների թիվն այնքան է, որ ակնհայտորեն խաթարվում է քվեարկության բնականոն ընթացքը, ապա ընտրական հանձնաժողովի նախագահն իրավունք ունի սահմանափակելու քվեարկության սենյակում միաժամանակ գտնվող ընտրողների թիվը, բայց ոչ պակաս, քան 15 ընտրող՝ ընտրողներին քվեարկության սենյակ թողնելով հերթով՝ մեկ-մեկ: Ընտրական հանձնաժողովի կողմից սույն պահանջի կատարումն ապահովելու անհնարինության դեպքում ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջով այն իրականացվում է ոստիկանության օժանդակությամբ:

Ոստիկանության ծառայողը քվեարկության սենյակի մուտքի մոտ կազմակերպում է քաղաքացիների հերթը՝ թույլատրելով մտնել քվեարկության սենյակ մեկ-մեկ (<< ԸՕ 65-րդ հոդված 5-րդ մաս):

20. Եթե քվեարկության սենյակում գտնվող դիտորդների, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների թիվն այնքան է, որ ակնհայտորեն խաթարում է քվեարկության բնականոն ընթացքը, ապա տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն իրավասու է հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ սահմանելու քվեարկության սենյակում միաժամանակյա գտնվելու իրավունք ունեցող դիտորդների և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների առավելագույն թիվը: Որոշումը պետք է համապատասխանի

համաչափության սկզբունքին, և ամեն դեպքում այդ որոշմամբ սահմանված թիվը չի կարող նվազ լինել 15-ից: Այդ սահմանափակումը չի տարածվում այցելուների, միջազգային դիտորդների և վերգետնյա եթերային հեռարձակում իրականացնող հեռուստառադիոընկերությունների ներկայացուցիչների վրա: Ընտրական հանձնաժողովի կողմից սույն մասի կատարումն ապահովելու անհնարինության դեպքում ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջով այն իրականացվում է ոստիկանության օժանդակությամբ (<< ԸՕ 65-րդ հոդված 7-րդ մաս):

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի որոշման մասին հանձնաժողովի նախագահից տեղեկանալու դեպքում, ոստիկանության ծառայողը մոտենում է քվեարկության սենյակ մուտք գործելու մտադրություն ունեցող անձանց, հայտնում իր պաշտոնը, կոչումը և ազգանունը, նրանց ծանոթացնում ընտրական հանձնաժողովի ընդունած որոշմանը և պահանջում մուտք չգործել քվեարկության սենյակ: Ոստիկանության ծառայողը նշված անձանց միաժամանակ պարզաբանում է, որ նրանք պարտավոր են կատարել իր օրինական պահանջները: Օրինական պահանջները չկատարողներին լրացուցիչ պարզաբանվում է, որ պահանջը կատարելուց հետո վերջիններս կարող են բողոքարկել ոստիկանության գործողությունները վերադասության կամ դատական կարգով: Պահանջը չկատարելու դեպքում ոստիկանության ծառայողը զգուշացնում է օրենքով սահմանված հարկադրանք կիրառելու իր լիազորության մասին և, եթե անձը քվեարկության սենյակում միաժամանակյա գտնվելու իրավունք ունեցող դիտորդների և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների առավելագույն թիվ սահմանելուց հետո արդեն իսկ մուտք է գործել քվեարկության սենյակ, ապա քվեարկության սենյակից դուրս գալու համար տրամադրում 1-2 րոպե ժամանակ: Հեռացման ենթակա անձանց կողմից անհնազանդությունը (դիմադրությունը, շարունակվելու դեպքում ոստիկանության ծառայողը նրանց հեռացնում է հարկադրաբար՝ կիրառելով համաչափ ուժ: Ըստ անհրաժեշտության՝ կապի հնարավոր միջոցներով անմիջապես տեղեկացնում է ոստիկանության տարածքային բաժին և պահանջում պարեկային խումբ: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահից ստացած հանձնարարության և իր գործողությունների վերաբերյալ ոստիկանության ծառայողը գրառում է կատարում Ծառայողական գրքույկի «Նշումներ» սյունակում:

21. Եթե ընտրողը ներկայացրել է այլ անձի անձը հաստատող փաստաթուղթ, ապա մասնագետն այդ մասին տեղեկացնում է հանձնաժողովի նախագահին: Հանձնաժողովի նախագահը նման դեպքում քվեարկության սենյակ է հրավիրում ոստիկանության ծառայողներին, որոնք ձեռնարկում են օրենքով սահմանված միջոցներ (<< ԸՕ 66-րդ հոդված 2-րդ մաս):

22. Եթե ընտրողն իր անձը հաստատող որևէ փաստաթղթով արդեն իսկ մասնակցել է քվեարկությանը, էկրանին հայտնվում է կարմիր նշան, ապա մասնագետը տեղեկացնում է հանձնաժողովի նախագահին: Հանձնաժողովի նախագահը նման դեպքում քվեարկության սենյակ է հրավիրում ոստիկանության ծառայողներին, որոնք ձեռնարկում են օրենքով սահմանված միջոցներ (<< ԸՕ 66-րդ հոդված 6-րդ մաս):

23. Սույն ուղեցույցի 21-րդ և 22-րդ կետերում նշված դեպքերում հանձնաժողովի նախագահից հաղորդում ստանալիս ոստիկանության ծառայողները մասնագետից վերցնում են ընտրողի կողմից ներկայացված անձը հաստատող փաստաթուղթը, իսկ տեխնիկական սարքավորման էկրանին կարմիր նշան հայտնվելու դեպքում՝ նաև տեխնիկական սարքավորմամբ տպված՝ «կրկնակի քվեարկություն» նշագրմամբ կտրոնը, հանցանք կատարելու մեջ կասկածվող անձին բերում են ոստիկանության վերակարգին հատկացված սենյակ, անմիջապես տեղեկացնում ոստիկանության տարածքային բաժին և պահանջում օպերատիվ խումբ:

24. Քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն անցկացնում է երկու նիստ՝

1) ժամը 7:00-ին, որի ժամանակ հանձնաժողովը քննարկում է կազմակերպչական հարցեր.

2) քվեարկության ավարտից՝ ժամը 20:00-ից հետո, որի ժամանակ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը սկսում է քվեարկության արդյունքների ամփոփումը (<< ԿԸԸ 17.06.2016թ. N 35-Ն որոշում):

Ընտրական հանձնաժողովների նիստերին, ինչպես նաև քվեարկության ամբողջ ընթացքում քվեարկության սենյակում << ընտրական օրենսգրքով սահմանված կարգով իրավունք ունեն ներկա գտնվելու վստահված անձինք, դիտորդները, այցելուները,

վերադաս ընտրական հանձնաժողովի անդամները՝ վերադաս հանձնաժողովի նախագահի համաձայնությամբ կամ հանձնարարությամբ: Ընտրական հանձնաժողովների նիստերը (այդ թվում՝ տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփման նիստը), ինչպես նաև քվեարկության ընթացքը վստահված անձինք, դիտորդները, այցելուները, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները կարող են լուսանկարել, տեսանկարահանել՝ չխախտելով ընտրողների քվեարկության գաղտնիության իրավունքը (ՀՀ ԸՕ 8-րդ հոդված 11-րդ մաս):

Ընտրական հանձնաժողովների անդամներն ընտրական հանձնաժողովների նիստերին, քվեարկության օրը քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք, մասնագետը (բացառությամբ քվեարկողների և տեղամասային կենտրոնում ծառայություն իրականացնող ոստիկանության ծառայողների) վերնազգեստի վրա պարտադիր կարգով տեսանելի ձևով կրում են ներկա գտնվելու իրավունքը հավաստող վկայական: Հանձնաժողովի նախագահն արգելում է ընտրական հանձնաժողովներում, իսկ քվեարկության ընթացքում՝ նաև քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք չունեցող անձանց, ինչպես նաև վերնազգեստի վրա առանց համապատասխան վկայականի անձանց ներկայությունն ընտրական հանձնաժողովում (քվեարկության սենյակում) (ՀՀ ԸՕ 46-րդ հոդվածի 8-րդ մաս):

25. Նիստում ներկա լինելու իրավունքը հավաստող վկայականի ձևերը հաստատված են ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի 21.01.2022թ. N 3-Ն և 27.01.2022թ. N 7-Ն որոշումներով: Նշված վկայականները պետք է կնքված լինեն ՀՀ ԿԸԿ կնիքով և ուժի մեջ են անձը հաստատող փաստաթուղթ ներկայացնելու դեպքում:

26. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քվեարկության արդյունքների ամփոփման նիստին՝ ընտրական հանձնաժողովների նիստերին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք կարող են ներկայանալ նաև նիստը սկսվելու՝ ժամը 20:00-ից հետո և ներկա գտնվել քվեարկության արդյունքների ամփոփման նիստին ՀՀ ընտրական օրենսգրքի կանոնակարգումներին համապատասխան (ՀՀ ԿԸԿ 03.08.2016թ. N 46 որոշում):

Տեղեկանալով ժամը 20:00-ից հետո տեղամաս մուտք գործելու ցանկություն ունեցող անձանց այցելության մասին՝ ոստիկանության ծառայողը իրազեկում է հանձնաժողովի նախագահին, համապատասխան նշում կատարելով Ծառայողական գրքույկում:

27. Ոստիկանության ծառայողը չի կարող ներկա գտնվել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից անցկացվող նիստերին, որևէ եղանակով ստանալ և այլ անձի փոխանցել քվեարկության ամփոփման արդյունքների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

28. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների աշխատանքների ավարտից հետո ոստիկանության ծառայողներն այդ մասին տեղեկացնում են ոստիկանության տարածքային մարմին և պահանջում ուղեկցող վերակարգ: Ուղեկցող վերակարգը ոստիկանության մեքենայով ուղեկցում է հանձնաժողովի նախագահի կողմից ընտրական փաստաթղթերի տեղափոխումը՝ հանձնաժողովի նախագահին նախապես առաջարկելով տեղեկացնել երթուղու մասին: Համաձայնեցված երթուղուց ընտրական փաստաթղթեր տեղափոխող մեքենայի էապես շեղվելու դեպքում ուղեկցող վերակարգի ավագն այդ մասին նշում է կատարում իր Ծառայողական գրքույկում՝ չդադարեցնելով ուղեկցումը: Ընտրական փաստաթղթեր տեղափոխող մեքենան տեսադաշտից կորցնելու դեպքում, ուղեկցող վերակարգի ավագն այդ մասին անհապաղ տեղեկացնում է Օպերատիվ շտաբին, որը գործում է ըստ հաստատված միջոցառումների պլանի:

29. Արգելվում է ընտրական փաստաթղթերի տեղափոխումը ոստիկանության մեքենայով: Ոստիկանության ծառայողները չեն կարող գտնվել ընտրական փաստաթղթերը տեղափոխող մեքենայում:

30. Ընտրությունների ավարտից հետո տարածքային և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներում ծառայության նշանակված ոստիկանության ծառայողները վերադառնում են ոստիկանության տարածքային ստորաբաժանումներ և սպասում «Ավարտակոչ» հայտարարելուն:

31. Նախընտրական քարոզարշավի ընթացքում, ինչպես և ընտրության օրը ծառայության ներգրավված ոստիկանության ծառայողները սույն ուղեցույցին կից ներկայացված վարչական իրավախախտումներ հայտնաբերելու դեպքում.

1) ըստ հնարավորության՝ առկա տեխնիկական միջոցների օգտագործմամբ տեսանկարահանում են իրավախախտումները.

2) միջոցներ են ձեռնարկում իրավախախտում կատարող անձի, ինչպես նաև ականատեսների ինքնությունը պարզելու ուղղությամբ.

3) հայտնաբերված իրավախախտման առթիվ կազմում են զեկուցագիր, որը ներկայացվում է ոստիկանության տարածքային ստորաբաժանում:

32. Ընդունելի գիտություն, որ ներկայացված թվով 4 վարչական իրավախախտումների քննությունը վերապահված է վարչական դատարաններին, իսկ այդ գործերով վարչական իրավախախտման վերաբերյալ արձանագրություններ կազմելու լիազորությունը՝ իրավասու ընտրական հանձնաժողովներին: Նշված իրավախախտումների հայտնաբերման կապակցությամբ նախապատրաստված նյութերը պետք է ուղարկվեն ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով՝ ոստիկանության տարածքային բաժնի պետի որոշմամբ:

33. Ցանկացած անձից հանցագործության մասին հաղորդում ստանալու դեպքում ոստիկանության ծառայողը.

1) պարզում է հաղորդում տվող անձի տվյալները (անունը, ազգանունը, հասցեն, հեռախոսը).

2) հաղորդման բովանդակության մասին կապի հնարավոր միջոցներով հայտնում է տարածքային ստորաբաժանման հերթապահ մաս, եթե ծառայողի կարծիքով հաղորդմամբ ներկայացված փաստական հանգամանքները պետք է անհապաղ ստուգվեն դեպքի վայրում, կամ առկա է հանցագործությունը կանխելու, խափանելու, այն կատարող անձանց «տաք հետքերով» ձերբակալելու անհրաժեշտություն.

3) օգնություն է ցույց տալիս հանցագործության հետևանքով տուժած անձանց.

4) հետաձգում չհանդուրժող դեպքերում միջոցներ է ձեռնարկում հանցագործություն կատարած անձի, ինչպես նաև ականատեսների ինքնությունը պարզելու ուղղությամբ.

5) հանցանշանները, դեպքի ականատեսներին, հանցանք կատարող անձին տեսադաշտից չկորցնելու անհրաժեշտությամբ պայմանվորված՝ ըստ հնարավորության և առկա տեխնիկական միջոցների օգտագործմամբ կատարում է տեսանկարահանում:

34. Հանցագործության մասին ցանկացած հաղորդում, եթե նույնիսկ հաղորդում ներկայացնող անձը հրաժարվում է ներկայացնել իր ինքնությունը պարզելու հնարավորություն տվող տվյալներ, անհապաղ հաղորդվում է տարածքային ոստիկանության բաժնի հերթապահ մաս, որտեղ նշված հաղորդման ընթացքը լուծվում է ՀՀ կառավարության 23.11.2017թ. թիվ 1495-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի համաձայն:

Ծանոթություն՝ Ուղեցույցում նշված առանձին դեպքերից բացի, ոստիկանության ծառայողը իրավասու է իր նախաձեռնությամբ Ծառայողական գրքույկում նշումներ կատարել բոլոր այն իրողությունների վերաբերյալ, որոնք իր կարծիքով կարող են հետագայում օգտագործվել իր գործողությունների օրինականությունը ստուգելու և այլ փաստական հանգամանքները պարզելու նպատակով:

**ՀՀ ոստիկանության կենտրոնական ապարատում ստեղծվող Օպերատիվ շտաբի
խմբերը և դրանց գործառույթները**

1. Իրավական ապահովման, ընտրացուցակների ճշգրտման, տեղեկատվության հավաքման, ամփոփման խումբը քվեարկության օրը ժամը 09:00-ից սկսած՝ յուրաքանչյուր երեք ժամը մեկ ամփոփում է ընտրությունների ընթացքի վերաբերյալ տեղերից ստացված հաղորդումները և զեկուցում Օպերատիվ շտաբի ղեկավարին, իսկ արտառոց միջադեպերի մասին՝ անհապաղ, ինչպես նաև համակարգում է տարածքային մարմինների աշխատանքների իրականացումը: Իրավական խորհրդատվություն է տրամադրում Օպերատիվ շտաբին և ոստիկանության տարածքային մարմինների ղեկավարներին, կազմակերպում է ընտրական ցուցակների ճշգրտման աշխատանքները, ընտրաիրավական վեճերով դատական ներկայացուցչությունը և համագործակցությունը ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հետ:

2. Վերակարգերի ծառայության նկատմամբ հսկողություն իրականացնող խումբն ապահովում է ոստիկանության վերակարգերի նկատմամբ պատշաճ հսկողությունը, տեղերից ստացված տեղեկատվության հիման վրա ամփոփում և Օպերատիվ շտաբի ղեկավարին է զեկուցում:

1) **քվեարկության օրը ժամը 01:00-ին՝** ընտրական տեղամասերը և քվեաթերթիկների պահարանները սահմանված կարգով պահպանության տակ ընդունելու վերաբերյալ,

2) **քվեարկության օրը ժամը 08:00-ին՝** ընտրական տեղամասերը և քվեաթերթիկների պահարանները հանձնաժողովների նախագահներին հանձնելու վերաբերյալ,

3) **քվեարկության օրը ժամը 20:00-ին՝** ընտրական տեղամասերում ընտրությունների ավարտի վերաբերյալ,

4) հանձնաժողովների աշխատանքների ավարտի, ինչպես նաև քվեաթերթիկների ու արձանագրությունների ուղեկցման գործընթացի ավարտի վերաբերյալ:

3. Նյութատեխնիկական և բժշկական ապահովման խումբն կազմակերպում է ոստիկանության տարածքային մարմինների գործունեության նյութատեխնիկական

ապահովումը և անհրաժեշտության դեպքում ծառայողներին բժշկական օգնության ցուցաբերումը:

4. Ձանգվածային անկարգությունների հակազդման խումբ,

5. Արագ արձագանքման (հափուկ նշանակության) խումբ և օպերատիվ խումբ,

4-րդ և 5-րդ խմբերի ներգրավման վերաբերյալ որոշումն ընդունում է Օպերատիվ շտաբի ղեկավարը՝ ելնելով ստեղծված իրավիճակից:

Ոստիկանության ծառայողների գործողությունների (անգործության) վերաբերյալ բողոքները կարող են ներկայացվել՝ զանգահարելով ՀՀ ոստիկանության «Թեժ գիծ» ծառայության 010-54-69-14, 010-54-69-12 հեռախոսահամարներով:

**Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքով նախատեսված՝
ընտրական իրավունքի դեմ ուղղված իրավախախտումներ**

Հոդված 40.1. Քվեարկության օրը կամ դրան նախորդող օրը քարոզչություն կատարելը

(վերնագիրը խմբ. 25.05.16 ՀՕ-55-Ն)

Քվեարկության և դրան նախորդող օրը հրապարակային ելույթների, հրապարակային միջոցառումների միջոցով քարոզչություն կատարելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ նվազագույն աշխատավարձի չորսհարյուրապատիկից մինչև վեցհարյուրապատիկի չափով:

Քվեարկության և դրան նախորդող օրը տպագիր մամուլի, կաբելային (մալուխային) ցանցով, վերգետնյա եթերային հեռարձակում իրականացնող ռադիոընկերությունների և հեռուստաընկերությունների (այդ թվում՝ արբանյակային հեռարձակման ժամանակ) կամ համացանցի միջոցով քարոզչություն կատարելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ լրատվական գործունեություն իրականացնող անձի կամ ղեկավարի նկատմամբ՝ նվազագույն աշխատավարձի հինգհարյուրապատիկից մինչև յոթհարյուրապատիկի չափով:

(40՝ -ին հոդվածը փոփ. 02.08.91, 02.09.93 ՀՕ-79, 19.05.95 ՀՕ-137, 19.03.99 ՀՕ-287, խմբ. 26.05.11 ՀՕ-165-Ն, 25.05.16 ՀՕ-55-Ն, լրաց. 28.04.21 ՀՕ-182-Ն, 07.05.21 ՀՕ-205-Ն)

(հոդվածը տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններին վերաբերելի մասով 07.05.21 ՀՕ-205-Ն օրենքի փոփոխությամբ ուժի մեջ են մտնում նույն օրենքի պաշտոնական հրապարակման պահից՝ 30 օր հետո, համաձայն նույն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի)

Հոդված 40.8. Քարոզչություն իրականացնելու իրավունք չունեցող անձի կողմից նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն իրականացնելը կամ նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչության նպատակով վարչական ռեսուրսը օգտագործելը

(վերնագիրը խմբ. 25.05.16 ՀՕ-55-Ն, 04.05.18 ՀՕ-319-Ն, 28.04.21 ՀՕ-182-Ն)

1. Քարոզչության համար օրենքով սահմանված ժամանակահատվածում նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն իրականացնելու իրավունք չունեցող անձի կողմից նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն իրականացնելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում քաղաքացիների նկատմամբ՝ նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկից մինչև երկուհարյուրապատիկի չափով, իսկ

պաշտոնատար անձանց նկատմամբ՝ նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրապատիկից մինչև չորսհարյուրապատիկի չափով:

2. Նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչության նպատակով վարչական ռեսուրսի օգտագործումը, այդ թվում՝ ծառայողական պարտականությունների իրականացման համար տրամադրված ֆինանսական, տեղեկատվական միջոցների, տարածքների, տրանսպորտային ու կապի միջոցների և մարդկային ռեսուրսների օգտագործումը, բացառությամբ «Հատուկ պետական պաշտպանության ենթակա անձանց անվտանգության ապահովման մասին» օրենքով պետական պահպանության ենթակա բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց նկատմամբ կիրառվող անվտանգության միջոցառումների համար, ինչպես նաև պաշտոնետական դիրքի օգտագործումն ընտրությունների ժամանակ առավելություն ստանալու համար՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում քաղաքացիների նկատմամբ՝ նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրապատիկից մինչև չորսհարյուրապատիկի չափով, պաշտոնատար անձանց նկատմամբ՝ չորսհարյուրապատիկից մինչև ութհարյուրապատիկի չափով:

(40⁸-րդ հոդվածը լրաց. 26.05.11 ՀՕ-165-Ն, խմբ. 25.05.16 ՀՕ-55-Ն, 04.05.18 ՀՕ-319-Ն, 28.04.21 ՀՕ-182-Ն)

Հոդված 40.11. Օրենքով սահմանված վավերապայմանների բացակայությամբ քարոզչական տպագիր նյութեր տարածելը, քարոզչական պաստառները պոկելը, պատռելը կամ դրանց վրա գրառումներ կատարելը

(վերնագիրը խմբ. 25.05.16 ՀՕ-55-Ն)

Նախընտրական քարոզչության իրականացման համար օրենքով նախատեսված ժամանակահատվածում քարոզչական տպագիր նյութի պատվիրատուի, տպագրող կազմակերպության և տպաքանակի վերաբերյալ տեղեկություններ չպարունակող քարոզչական տպագիր նյութեր տարածելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկից մինչև հինգհարյուրապատիկի չափով:

Նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչության իրականացման համար օրենքով նախատեսված ժամանակահատվածում քարոզչական պաստառներ փակցնելու համար առանձնացված տեղերում փակցված քարոզչական պաստառները դիտավորյալ պոկելը, պատռելը կամ դրանց վրա գրառումներ կատարելը՝

առաջացնում են տուգանքի նշանակում՝ նվազագույն աշխատավարձի հինգապատիկից մինչև հարյուրապատիկի չափով:

(40¹¹ -րդ հոդվածը լրաց. 26.05.11 ՀՕ-165-Ն, խմբ. 25.05.16 ՀՕ-55-Ն)

Հոդված 40.15. Տեղամասային կենտրոնում կամ տեղամասային կենտրոնին հարող տարածքում գտնվելու կանոնները խախտելը
(վերնագիրը լրաց. 07.05.21 ՀՕ-205-Ն)

1. Քվեարկության նախապատրաստման, քվեարկության և քվեարկության արդյունքների ամփոփման ժամանակ տեղամասային կենտրոնում կամ քվեարկության սենյակում ներկա լինելու իրավունք չունեցող անձի կողմից տեղամասային կենտրոն պարբերաբար մտնելը (եթե գործողությունը շարունակվել է բանավոր նախազգուշացումից հետո) կամ տեղամասային կենտրոնում ապօրինի գտնվելը (եթե գործողությունը շարունակվել է տեղամասային կենտրոնը լքելու բանավոր պահանջը ներկայացնելուց հետո)՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով:

2. Քվեարկության սենյակում ներկա լինելու իրավունք ունեցող անձի կողմից օրենքով սահմանված կարգով իր վկայականը դիտավորությամբ տեսանելի ձևով չկրելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ նվազագույն աշխատավարձի քսանապատիկի չափով:

3. Քվեարկության օրը տեղամասային կենտրոնին, այդ թվում՝ տեղամասային կենտրոնի մուտքին հարող տարածքում մինչև 50 մետր շառավղով անձի շարունակական ներկայությունը ընտրողի կամքի ազատ արտահայտման նկատմամբ վերահսկողության նպատակով, եթե այն շարունակվել է բանավոր նախազգուշացումից հետո՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով:

(40.15-րդ հոդվածը լրաց. 07.09.18 ՀՕ-376-Ն, 07.05.21 ՀՕ-205-Ն)

**ՀՀ քրեական օրենսգրքով նախատեսված՝ ընտրական իրավունքի դեմ
ուղղված հանցագործություններ**

**Հոդված 210. Ընտրական կամ հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքի
իրականացումը, ընտրական հանձնաժողովների
աշխատանքներին կամ ընտրությանը կամ հանրաքվեին
մասնակցող անձանց իրավունքների կամ
պարտականությունների իրականացումը խոչընդոտելը**

1. Անձի ընտրական կամ հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքի ազատ իրականացումը կամ ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի աշխատանքը խոչընդոտելը, ինչպես նաև ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի կամ նախաձեռնող խմբի անդամի, թեկնածուի, այցելուի, լիազոր ներկայացուցչի, հանրաքվեի նախաձեռնող խմբի ներկայացուցչի, վստահված անձի, դիտորդի, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչի, կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) լիազորած անձի, տեխնիկական սարքավորումն սպասարկող անձի իրավունքների կամ պարտականությունների իրականացումը խոչընդոտելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) շանտաժով,

2) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու կամ գույք ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով,

3) նյութապես շահագրգռելով,

4) ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի կամ անդամի կողմից,

5) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ

6) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Հանրաքվեին կամ ընտրությանը որևէ ձևով քվեարկելուն կամ հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելուն կամ հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելուց հրաժարվելուն կամ մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելուն հարկադրելը, որը կատարվել է՝

- 1) անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու կամ գույք ոչնչացնելու կամ վնասելու սպառնալիքով,
- 2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով կամ
- 3) նյութական կամ այլ կախվածությունն օգտագործելով՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:
4. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:
(210-րդ հոդվածը լրաց. 09.06.22 ՀՕ-240-Ն)

Հոդված 214. Մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելը

1. Կեղծ տվյալ հայտնելու կամ կեղծ փաստաթուղթ ներկայացնելու կամ այլ ապօրինի եղանակով մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելը՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:
2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝ պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

Հոդված 215. Քվեարկության գաղտնիությունը խախտելը

1. Քվեարկողի կողմից բաց՝ այլ անձանց (բացառությամբ քվեարկողին օգնող անձի) համար տեսանելի ձևով քվեարկելը, ինչպես նաև շահադիտական նպատակով քվեարկության գաղտնիությունը քվեարկության արդյունքը բացահայտող փաստաթղթի լուսանկարահանմամբ կամ տեսաձայնագրմամբ ստացված տեղեկությունը հրապարակելու միջոցով խախտելը՝ պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով:
2. Ընտրողին քվեարկության արդյունքը հայտնելուն հարկադրելը կամ քվեարկության գաղտնիությունը խախտելու նպատակով ընտրողի քվեարկած քվեաթերթիկը ստուգելը կամ քվեարկության խցիկ մուտք գործելը կամ քվեարկության գաղտնիությունն այլ կերպ խախտելը՝ պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հողված 216. Կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ, դրոշմանիշներ, կտրոններ պատրաստելը կամ ակնհայտ կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ, դրոշմանիշներ, կտրոններ հանձնելը կամ դրանք իրացնելը

1. Անձնական շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝ կեղծ ընտրական քվեաթերթիկ, քվեարկության ծրար, դրոշմանիշ կամ կտրոն պատրաստելը կամ ակնհայտ կեղծ քվեաթերթիկ, քվեարկության ծրար, դրոշմանիշ կամ կտրոն հանձնելը կամ այլ եղանակով իրացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) ազդեցություն է ունեցել ընտրությունների կամ հանրաքվեի արդյունքների վրա կամ

2) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ վեցից տասներկու տարի ժամկետով:

Հողված 217. Ընտրական գործընթացի պայրշան կազմակերպման համար անհրաժեշտ առարկաները հափշտակելը

1. Անձնական շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով՝ քվեատուփը, ընտրողների ստորագրած ցուցակը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանը, հանձնաժողովի կնիքը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի անհատական կնիքը, ինքնաստանձվող դրոշմանիշը, ընտրողի վերաբերյալ տվյալներ պարունակող քվեարկության կտրոնը կամ համարակալված կտրոնը, ընտրողների էլեկտրոնային գրանցման տեխնիկական սարքավորումը, Կառավարության կողմից ընտրված մասնագիտացված կազմակերպության տեղադրած տեսախցիկը, ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման պարկը կամ ընտրական փաստաթղթերի փաթեթը հափշտակելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 218. Ընտրակաշառք ստանալը

1. Հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելու, հանրաքվեին կամ ընտրությանը որևէ ձևով քվեարկելու, քվեաթերթիկն անվավեր դարձնելու կամ հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելուց հրաժարվելու պայմանով անձամբ կամ միջնորդի միջոցով իր կամ այլ անձի համար ընտրակաշառք՝ գույք, ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը, պահանջելը, տալու առաջարկ ներկայացնելը կամ տալու առաջարկը կամ խոստումն ընդունելը՝

պատժվում է ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից յոթ տարի ժամկետով:

Հոդված 219. Ընտրակաշառք տալը

1. Հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելու, հանրաքվեին կամ ընտրությանը որևէ ձևով քվեարկելու, քվեաթերթիկն անվավեր դարձնելու կամ հանրաքվեին կամ ընտրությանը մասնակցելուց հրաժարվելու պայմանով ընտրողին անձամբ կամ միջնորդի միջոցով ընտրակաշառք՝ գույք, ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն առաջարկելը, խոստանալը կամ տալը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

Հոդված 220. Ընտրակաշառքի միջնորդությունը

1. Ընտրակաշառքի միջնորդությունը՝ ընտրակաշառքի շուրջ ընտրակաշառք տվողի և ընտրակաշառք ստացողի միջև համաձայնության գալուն նպաստելը, ընտրակաշառք տվողի և ստացողի միջև համաձայնության առկայության դեպքում ընտրակաշառքի առարկան ընտրողին կամ նրա մատնանշած անձին փոխանցելու նախաձեռնություն դրսևորելը կամ այն փոխանցելու խոստում տալը կամ փոխանցելը կամ ընտրակաշառք տվողի և ստացողի միջև առկա համաձայնության իրականացմանն այլ կերպ նպաստելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 221. Հանրաքվեի կամ ընտրության ժամանակ բարեգործության արգելքը խախտելը

1. Հանրաքվեի կամ ընտրությունների նշանակման որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև հանրաքվեի կամ ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը (իսկ Ազգային ժողովի ընտրությունների դեպքում՝ Ազգային ժողով ընտրվելու մասին որոշումը) թեկնածուի, կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) անդամի կամ լիազորված անձի, վստահված անձի, հանրաքվեի նախաձեռնող խմբի անդամի կամ լիազոր ներկայացուցչի կողմից անձամբ կամ նրանց (այդ թվում՝ կուսակցության կամ դաշինքի) անունից կամ որևէ այլ եղանակով կամ բարեգործության անվան տակ ընտրողներին, ինչպես նաև հանրաքվեի մասնակիցներին անհատույց կամ արտոնյալ պայմաններով դրամ, սննդամթերք, արժեթուղթ, ապրանք (բացի կուսակցության անվանումը կամ խորհրդանիշները կամ թեկնածուի անունը, ազգանունը կամ պատկերը բովանդակող և 3000 Հայաստանի Հանրապետության դրամը չգերազանցող արժեքով քարոզչական տպագիր և այլ նյութի կամ առարկայի) տալը (խոստանալը) կամ ծառայություններ մատուցելը (խոստանալը) կամ բարեգործության հետ միաժամանակ նախընտրական կամ հանրաքվեի քարոզչություն իրականացնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից վեց տարի ժամկետով:

(221-րդ հոդվածը փոփ. 09.06.22 ՀՕ-240-Ն)

Հոդված 222. Ընտրական կամ հանրաքվեի փաստաթղթերին ծանոթանալուն խոչընդոտելը

1. Վստահված անձին, ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի անդամին, դիտորդին կամ զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին ընտրական կամ հանրաքվեի փաստաթղթին օրենքով սահմանված կարգով ծանոթանալուն խոչընդոտելը կամ ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի արձանագրության պատճենը կամ քաղվածքը չտալը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 224. Զենքով տեղամասային կենտրոն մուտք գործելը

1. Քվեարկության օրը զենքով ցուցադրաբար տեղամասային կենտրոն մուտք գործելը՝ առանց ծառայողական անհրաժեշտության՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 236. Հավաք անցկացնելուն կամ դրան մասնակցելուն խոչընդոտելը կամ հարկադրելը, ինչպես նաև հավաքին մասնակցելու կամ հավաքին մասնակցելուց հրաժարվելու նպատակով նյութապես շահագրգռելը (վերնագիրը լրաց. 09.06.22 ՀՕ-240-Ն)

1. Օրինական հավաք անցկացնելուն կամ դրան մասնակցելուն խոչընդոտելը՝ պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Օրինական կամ անօրինական հավաքին մասնակցելուն հարկադրելն անձի կամ նրա մերձավոր ազգականի կամ մերձավորի նկատմամբ բռնություն գործադրելու, գույքը ոչնչացնելու, վնասելու կամ վերցնելու սպառնալիքով կամ շանտաժի միջոցով, ինչպես նաև հավաքին մասնակցելու կամ հավաքին մասնակցելուց հրաժարվելու նպատակով նյութապես շահագրգռելը՝

պատժվում է տուգանքով՝ տասնապատիկից երեսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուրից երկու հարյուր ժամ տևողությամբ, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք

տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երեք տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

Հոդված 476. Սույր մատնությունը

1. Սուտ մատնությունը՝ իրավասու մարմնին հանցագործության դեպքի կամ անձի կողմից հանցանք կատարելու մասին սուտ տեղեկություն տալը՝

պատժվում է տուգանքով՝ առավելագույնը քսանապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ ութսունից հարյուր հիսուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը երկու տարի ժամկետով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը՝

1) կատարվել է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,

2) կատարվել է շահադիտական դրդումներով կամ

3) զուգորդվել է անձին ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության մեջ մեղադրելով կամ

4) զուգորդվել է մեղադրանքի արհեստական ապացույց ստեղծելով՝

պատժվում է տուգանքով՝ քսանապատիկից հիսնապատիկի չափով, կամ հանրային աշխատանքներով՝ հարյուր հիսունից երկու հարյուր յոթանասուն ժամ տևողությամբ, կամ ազատության սահմանափակմամբ՝ մեկից երեք տարի ժամկետով, կամ կարճաժամկետ ազատազրկմամբ՝ մեկից երկու ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ երկուսից հինգ տարի ժամկետով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որն անզուշույթյամբ հանգեցրել է՝

1) ինքնասպանության կամ հոգեկան խանգարման կամ

2) անձի կալանավորման, դատապարտման կամ հոգեբուժական կազմակերպությունում տեղավորման՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով:

ՀՀ ոստիկանության պետի
21.01.2017թ. N 101-Ա
Հրամանով

Ծ Ա Ռ Ա Յ Ո Ղ Ա Կ Ա Ն Գ Ր Ք ՈՒ Յ Կ

Ընտրական տեղամաս թիվ _____ համայնք _____

Ոստիկանության վերակարգի ցուցակը

ավագ _____

(անուն, ազգանուն)

_____

_____

_____

_____

_____

N	Հաղորդման ժամը	Հաղորդում տվող անձի ԱԱՀ, պաշտոնը և հասցեն	Հաղորդման համառոտ բովանդակությունը	Ձեռնարկված միջոցառումներ	Նշումներ
1	2	3	4	5	6
1					07:00-ին ներկայացա Տեղ. հանձնաժողովի նախագահ՝ ԱԱ-ին ----- ստորագրություն ----- անուն, ազգանուն
2	12:00	Տեղամասային հանձնաժողովի նախագահ ----- անուն, ազգանուն	Նախագահը պահանջեց սահմանափակել քվեարկության սենյակում գտնվող ընտրողների թիվը	Քվեարկության սենյակի մուտքի մոտ կազմակերպվել է քաղաքացիների հերթը՝ թույլատրելով մտնել քվեարկության սենյակ մեկ-մեկ	